

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego**

Warszawa, dnia 12 stycznia 2010 r.

**Pani
Olga Rygorowicz
Wójt Gminy Hajnówka**

KNO-410-04-01/2009
P/09/074

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego skontrolował realizację zadań wynikających z ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. Nr 17, poz. 141, ze zm.) przez Gminę Hajnówka (Gminę) w latach 2007 - 2009 (do czasu zakończenia kontroli).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 29 grudnia 2009 r., na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuję Pani Wójt niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia skontrolowaną działalność, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Według stanu na 30 września 2009 r. (dane Urzędu Gminy), w 25 sołectwach Gminę zamieszkiwało 4.320 osób. Dane dotyczące udziału mniejszości białoruskiej i rosyjskiej w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy pochodziły z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r., z których wynikało, że spośród 4.494 mieszkańców Gminy 2.917 osób (blisko 65% ogółu mieszkańców) zadeklarowało przynależność do narodowości białoruskiej, a 10 (0,2%) osób do narodowości rosyjskiej.

Formułując ocenę pozytywną, NIK uwzględniła w szczególności rzetelność danych przekazywanych do Ministerstwa Edukacji Narodowej na etapie ustalania wysokości subwencji oświatowej w części zależnej od liczby uczniów mniejszości białoruskiej (Gmina

Wiejska Hajnówka pozyskała w latach 2007-2009 dodatkowe środki z tego tytułu odpowiednio w wysokości: 993,0 tys. zł, 1.023,4 tys. zł, 1.003,3 tys. zł).

Nie budzi zastrzeżeń tworzenie warunków do nauczania języka białoruskiego we wszystkich czterech szkołach (tj. trzech szkołach podstawowych i Gimnazjum) prowadzonych przez Gminę, w których dodatkową naukę języka białoruskiego pobierało w badanych latach odpowiednio: 176, 160 i 146 uczniów (według stanu na koniec września 2006-2008). W szczególności organizacja nauki języka białoruskiego planowana była z uwzględnieniem zasad określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz. U. Nr 214, poz. 1579) oraz w sposób zgodny z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 15, poz. 142, ze zm.).

Stwierdzone nieprawidłowości polegają w szczególności na: braku skutecznych działań umożliwiających mieszkańcom narodowości białoruskiej korzystanie z prawa do używania języka białoruskiego jako języka pomocniczego przed organami Gminy, niepodjęmowania działań mających na celu przybliżenie społeczności lokalnej, problemów i znaczenia kulturowego mniejszości narodowej białoruskiej.

W ocenie NIK, Gmina nie wykorzystała możliwości określonych w ustawie z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. Nr 17, poz. 141, ze zm.) w zakresie określonym w art. 9 tej ustawy, bowiem nie podjęto skutecznych działań mających na celu wpisanie Gminy do Urzędowego Rejestru Gmin, w których używany jest język pomocniczy. W konsekwencji nieskorzystania z wyżej powołanego prawa mieszkańcy mniejszości białoruskiej nie mogą legalnie przed organami Gminy używać języka białoruskiego jako języka pomocniczego.

Ponadto stwierdzono, że w przypadku jednej spośród ogółem trzech szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę, tj. Szkoły Podstawowej w Dubinach, uregulowania statutowe przyjęte uchwałą Rady Pedagogicznej w 2002 r. sankcjonowały możliwość pobierania przez ucznia dodatkowej nauki języka białoruskiego dopiero od klasy drugiej. Powyższe, w ocenie NIK, stanowi nieuzasadnione ograniczenie prawa wynikającego z art. 8 pkt 4 ustawy

o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, tj. prawa osób należących do mniejszości narodowych do nauki języka mniejszości lub w języku mniejszości.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o realizację następujących wniosków pokontrolnych:

1. Podjęcie działań zapewniającym mieszkańcom Gminy należącym do mniejszości białoruskiej korzystanie w sposób legalny z prawa określonego w art. 9 ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym.
2. Wystąpienie z wnioskiem do dyrektora Szkoły Podstawowej w Dubinach o spowodowanie dostosowania uregulowań statutowych do obowiązujących przepisów.

Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pani Wójt o przesłanie, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Wójt prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie zawartych w nim ocen, uwag i wniosków.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.